

Bulletin februari 2024

‘Japan op de gevoelige plaat’, 19^e eeuwse foto’s uit de Kurokawa Collectie

Lezing door Max Put, 13 februari 2024

Begin maart 1854 verschenen de Amerikanen voor de tweede keer voor de kust van Japan met een squadron oorlogsschepen om het land te dwingen zich open te stellen voor handel met het westen. De fotograaf Eliphalet Brown, Jr. was meegestuurd om de gebeurtenissen vast te leggen op de gevoelige plaat. De onderhandelingen namen dagen in beslag en op 12 maart meldde zich bij Eliphalet een gedistingeerd ogende Japanse heer, die hem met hulp van een tolk tot zijn verbazing vroeg of hij bromium of jodium gebruikte voor zijn fotografische platen. Fotografie bleek al zo’n vijf jaar eerder via de Nederlandse handelsvestiging op Deshima bij Nagasaki in Japan te zijn geïntroduceerd.

Tot en met 3 maart a.s. heeft Japanmuseum SieboldHuis een tentoonstelling van 19^e-eeuwse Japanse foto’s uit een van de grootste particuliere collecties op dit gebied ter wereld. De tentoonstelling biedt een fascinerend overzicht van de stormachtige ontwikkeling van de fotografie in Japan. Dit was deels te danken aan buitenlandse fotografen als Felice Beato en diens leerling Raimund von Stillfried, die succesvolle studio’s vestigden in Yokohama, hét centrum van de handel met het westen.

Lees verder op pagina 2.

Aanvang lezing 20.00 uur, zaal open vanaf 19.30 uur, aanmelden niet nodig

Locatie: Scheppingskerk, Van Poelgeestlaan 2, 2352 TD Leiderdorp. Niet-leden betalen 8 euro p.p.

Ze kregen echter al snel concurrentie van Japanse fotografen, niet zelden voormalige leerlingen. In de lezing maken we kennis met deze soms kleurrijke pioniers van de Japanse fotografie. Hun vaak fraai met de hand ingekleurde foto's vonden gretig aftrek bij de buitenlanders, die in Yokohama verbleven. Ze geven een boeiend beeld van een land dat enerzijds een sprookjesachtig middeleeuws rijk leek, maar zich in dezelfde periode razendsnel ontwikkelde tot een 'moderne' natie.

Kunsthistoricus **Max Put** is afgestudeerd in Leiden (2000), op een studie naar de rol van verzamelaars en kunsthandel in de verspreiding van het Japonisme in de late 19^e en vroege 20^e eeuw, in 2000 gepubliceerd als 'Plunder and Pleasure. Japanese Art in the West 1870-1930', (Hotei Publishing, Brill, 2000). Sinds 2007 is hij als zelfstandig kunsthistoricus en docent kunst- en architectuurgeschiedenis werkzaam voor diverse organisaties.

2. Van het bestuur

Amateur Kunstenaars Expositie-2024

Amateurkunstenaars kunnen zich nog steeds aanmelden voor de komende expositie op 6 en 7 april a.s. Kent u een verborgen kunstenaar in uw omgeving. Moedig deze dan aan om zijn/haar werken te tonen aan een groot publiek in het Gemeentehuis van Leiderdorp. Samen maken we van dit evenement een kleurrijk en gezellig festijn. Zie onze website kunstkringleiderdorp.nl

3. Komende lezingen en activiteiten

13 februari 2024	'Japan op de gevoelige plaat', door Max Put
Lezing sluit aan bij tentoonstelling in Japanmuseum SieboldHuis
12 maart 2024	'Frans Hals, synoniem van de rake, losse toets en de gulle lach',
door Krzysztof Dobrowolski-Onclin
6 en 7 april 2024	Amateur Kunstenaars Expositie in Atrium Gemeentehuis Leiderdorp
9 april 2024	'Bourgondische hertogen, pracht en praal', door Martijn Pieters
14 mei 2024	Lezing over Anton de Kom, door Garrelt Verhoeven, initiatiefnemer
tentoonstelling 'Strijden ga ik' in de Lakenhal én Paul Day, lid Surinaamse
Studentenunie over zijn toenmalige rol t.b.v de bekendheid Anton de Kom
11 juni 2024	'Wandtapijten, reis door de eeuwen heen', door Sophie Tutelaers

4. Terugblik lezing 9 januari door Bart Vieveen: 'De oorsprong van het Westerse Theater'

Theater was en is een rituele handeling, een gestileerde manier om om te gaan met angst, vreugde en existentiële vragen over licht en donker en leven en dood. Het theatraal maken van rituelen is eeuwenoud, bij huwelijken, begrafenissen, religies, etc. met vaste gewoonten en voorschriften voor kleding.

Het theater komt voort uit de Dionysos rituelen in het oude Griekenland vanaf de 5^e eeuw voor Christus.

De feesten (Dionysia) rond de god Dionysos, god van de wijn en het vermaak, duurden meerdere dagen en legden het openbare leven lam. Op deze manier toonden de Grieken respect voor de goden en etaleerden de politieke en economische macht. De Dionysische rituelen moesten extase opwekken (buiten zichzelf treden), emoties opwekken en vormden een vlucht uit de werkelijkheid. Later draait het niet alleen meer om Dionysos en komen ook andere mythen aan bod.

De oorsprong van de tragedie ontstaat volgens Aristoteles door gezang van een koor op het toneel dat in een kring staat opgesteld. De Griekse dichter Thespis bedacht de dialoogvorm door de koorleden vragen en antwoorden aan elkaar te laten stellen.

Het oudste theater ligt aan de voet van de Akropolis en is nog te bezoeken. De grote drie toneelschrijvers, Aischylos, Sophocles en Euripides hebben tragedies geschreven die opgevoerd zijn in dit theater. Van Aischylos is de oudste overgeleverde theatertekst bekend, uit 480 v.Chr.

De Dionysia werd vanaf die tijd een theaterwedstrijd en de tragedies kregen een vaste vorm. Ze bestonden uit vijf aktes of episodes afgewisseld met koorliederen (een openingslied en een eindlied). Er waren maximaal drie acteurs op het toneel en er was eenheid van tijd, plaats en handeling. Een bode kwam vertellen wat er elders had plaatsgevonden. Vaste elementen waren een ommekeer (peripeteia), één persoon kreeg inzicht in de ware situatie (anagnorisis) en er was sprake van overmoed (hybris), die werd afgestraft door de goden.

De tragedies waren meestal gruwelijk en bloederig. Euripides, de 'psycholoog' onder de tragici, liet de ontwikkeling van de personages zien. Het werden meer mensen van vlees en bloed. Ook in zijn tragedie Medea, waarin zij haar kinderen vermoordt slaagt hij erin haar menselijk te maken en maakt hij het mogelijk ons in haar te verplaatsen. Het kwaad huist in ons allen, lijkt de boodschap.

De Romein Seneca (4 v.Chr. – 65 na Chr.) studeerde retorica en stoïsche filosofie en was leraar van Nero. Hij schreef de tragedie Thyestes als eerste in het Latijn, 5 eeuwen na de Griekse tragedies. Ook hij gebruikte mythologische onderwerpen en hij heeft de Latijnse literatuur vernieuwd met zijn stijl.

Bart Vieveen weefde door deze geschiedenis ook de verhalen van sommige tragedies, geïllustreerd met beelden, ook van hedendaagse voorstellingen.